

Luomun toimintasuunnitelma Kaakkois-Suomeen Delphi-kyselyn tulokset

27.5.2020

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

PRO LUOMU

Delphi -kysely

- Kyselyn tavoitteena oli saada vastauksia näihin kysymyksiin:
 - Minkälainen visio ja tavoitteet luomun kehitystyössä Kaakkois-Suomessa tulisi olla?
 - Minkälaisilla toimenpiteillä visio ja tavoitteet saavutetaan?
 - Minkälaiset toimenpiteisiin kaakkoissuomalaiset toimijat haluavat ja pystyvät osallistumaan?
- Delphi-tutkimus toteutettiin kaksi-kierroksisena sähköisenä kyselynä.
 - Ensimmäisessä osassa kartoitettiin tärkeyttä ja toteuttavuutta luomun visiosta ja tavoitteista vuoteen 2030.
 - Toisella kierroksella asiantuntijoita pyydettiin asettamaan ensimmäisen kierroksen tavoitteiden pohjalta nimettyjä toimenpiteitä tärkeysjärjestykseen sekä arvioimaan niitä ensimmäisen kierroksen tuloksia, joissa keskihajonta oli suurta eli teemoja joihin sisältyi ristiriitoja vastaajien kesken.

Kyselyn asiantuntijapaneeli

- Asiantuntijapaneeliin valittiin asiantuntijoita, jotka työskentelevät Kaakkois-Suomen luomuketjun parissa. Paneeliin pyrittiin valitsemaan mahdollisimman erilaisia toimijoita, joita kaikkia yhdistää vahva asiantuntijuus teemasta. Asiantuntijat edustavat eri tahoja alkutuotannosta kauppaan ja ammattikeittäisiin, mukana oli hallinnon edustajia, neuvontaa, järjestöjä ja elinkeinoelämää.
- Kysely lähetettiin 50 asiantuntijalle
 - 1. kierroksella vastaajia oli 17
 - 2. kierroksella vastaajia oli 14
 - Vastaajissa korostui elinkeinonelämän ääni

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

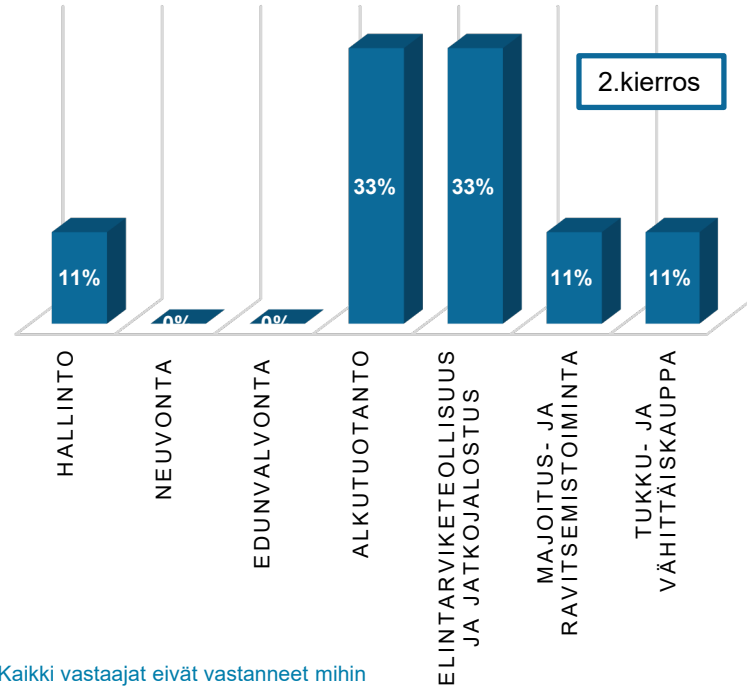
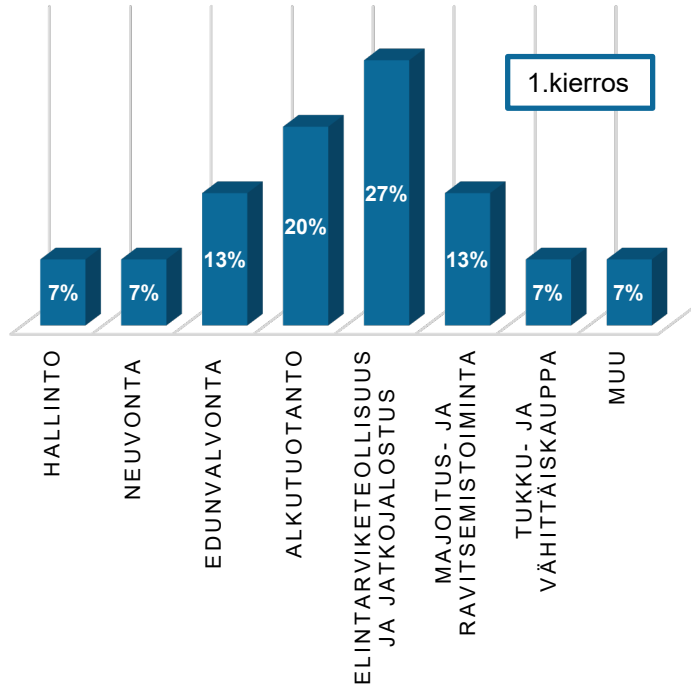

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

PRO LUOMU

Kyselyn asiantuntijapaneeli, vastaajien jakaantuminen toimialoittain

Huom! Kaikki vastaajat eivät vastanneet mihin toimialaan kuuluvat.

Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto: Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

PRO LUOMU

VISIO

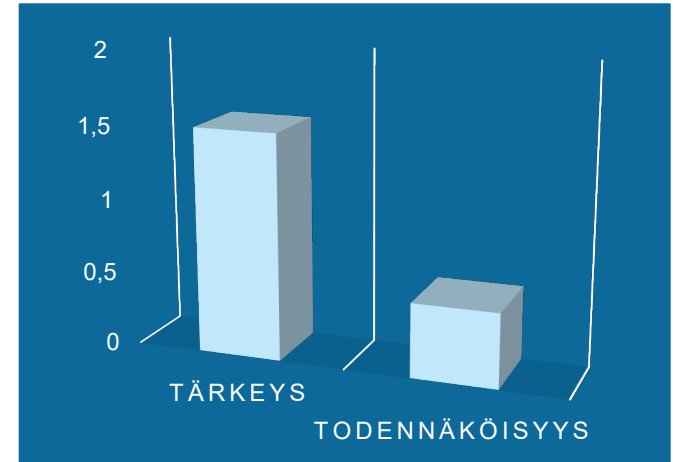
Vuonna 2030 luomu on yksi Kaakkois-Suomen menestystekijöistä. Toteutuessaan se tarkoittaa, että luomutuotanto on kasvanut ja laaja valikoima luomua sekä lähiluomua on saatavilla. Luomutuotteiden vienti on vahvistunut. Luomualan toimijoiden verkostot ovat aktiivisia ja niiden tuote- ja palvelutarjonta on kuluttaja- ja markkinalähtöistä. Luomun rooli osana kestävästä kehityksestä on tunnustettu.

- Kaikki vastaajat pitivät visiota tärkeänä tai erittäin tärkeänä, sen sijaan sen toteuttamisen todennäköisyys nähtiin haastavampana ja vastauksissa oli tämän osalta myös enemmän hajontaa.

asteikko -2 - +2

-2= ei yhtään tärkeä/todennäköinen

+2=erittäin tärkeä/todennäköinen

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

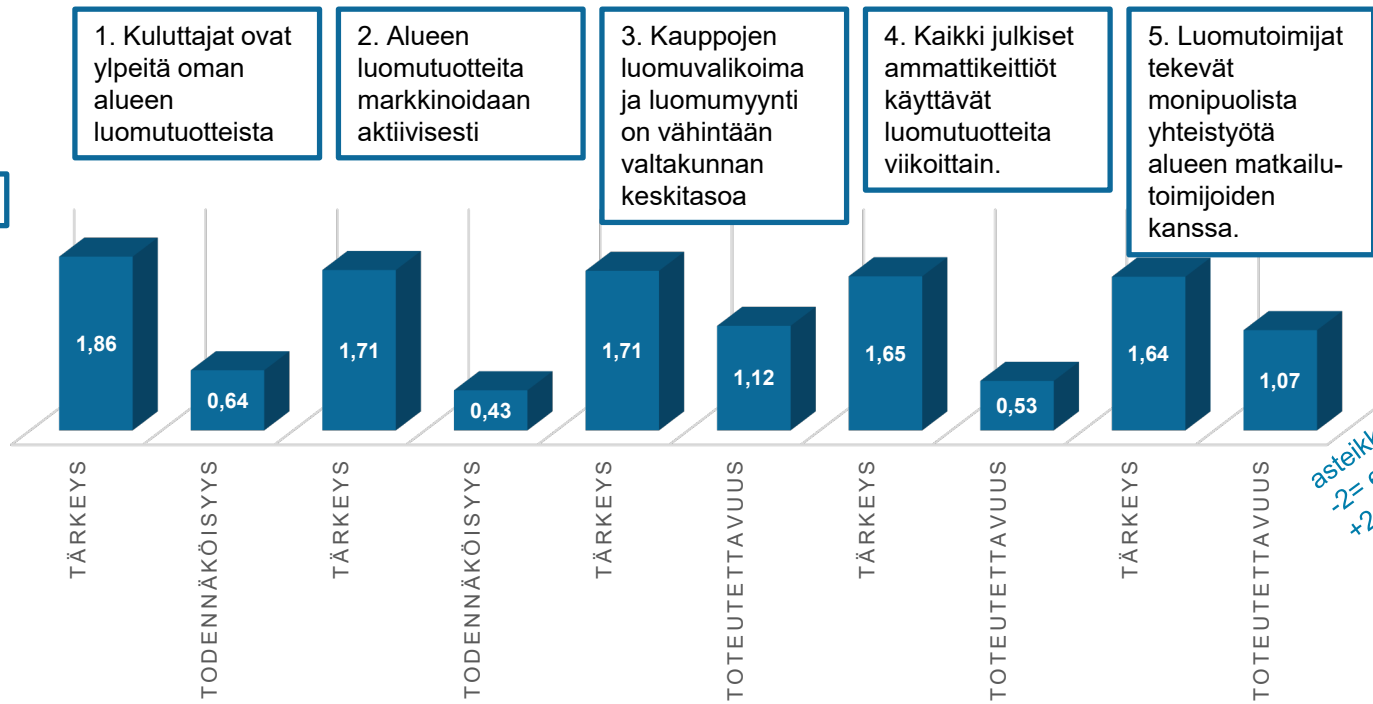

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

PRO LUOMU

TOP 5

asteikko -2 - +2
-2= ei yhtään tärkeä/toteutettava
+2=erittäin tärkeä/toteutettava

Tärkeimmät tavoitteet 1-5 vuoteen 2030, 1. kierros

- Ensimmäisellä kierroksella vastaajia pyydettiin arvioimaan eri tavoitteiden tärkeyttä ja toteutettavuutta. Keskiarvolla mitattuna tärkeimmiksi tavoitteiksi vastaajat nostivat luomutuotteiden kulutukseen liittyviä tavoitteita, niiden toteutettavuus koettiin kuitenkin osittain vaikeana. Viiden tärkeimmän tavoitteen joukossa olivat myös julkiset keittiöt ja matkailu.

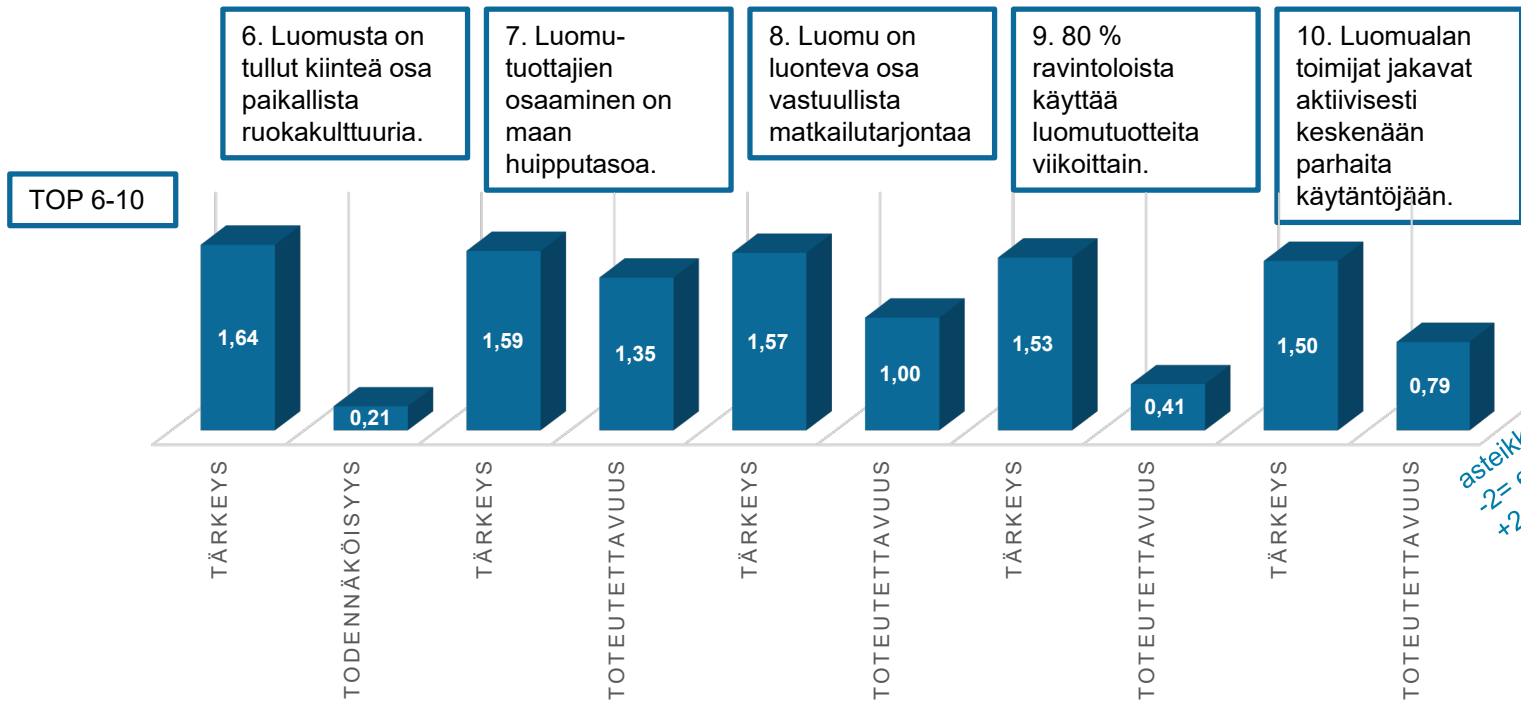
Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

PRO LUOMU

Tärkeimmät tavoitteet 6-10 vuoteen 2030, 1. kierros

- Ensimmäisellä kierroksella vastaajia pyydettiin arvioimaan eri tavoitteiden tärkeyttä ja toteutettavuutta. Kymmenen keskiarvoltaan tärkeimmän tavoitteen joukkoon pääsi myös osaamiseen ja luomutuotteiden tarjontaan liittyviä tavoitteita.

Kuluttajat harvoin tietävät tuotteista ilman mainostamista ja mainostaminen muualla kuin sosiaalisessa mediassa on pienelle toimijalle joko a) tehokasta mutta kallista tai b) tehotonta mutta kohtuuhintaista. Ja jatkuvaan kalliiseen mainostamiseen ei monellakaan pienellä toimijalla ole yksin varaa. Myöskään yksin erottuminen porukasta ei ole helppoa, joskus se on kuin taistelua tuulimyllyjä vastaan. Totutut tavat on täällä tiukassa mutta mielestäni kyllä muutettavissa.

Tietoa, markkinointia ja kovaa työn tekoa niin asiasta tulee uskottava.

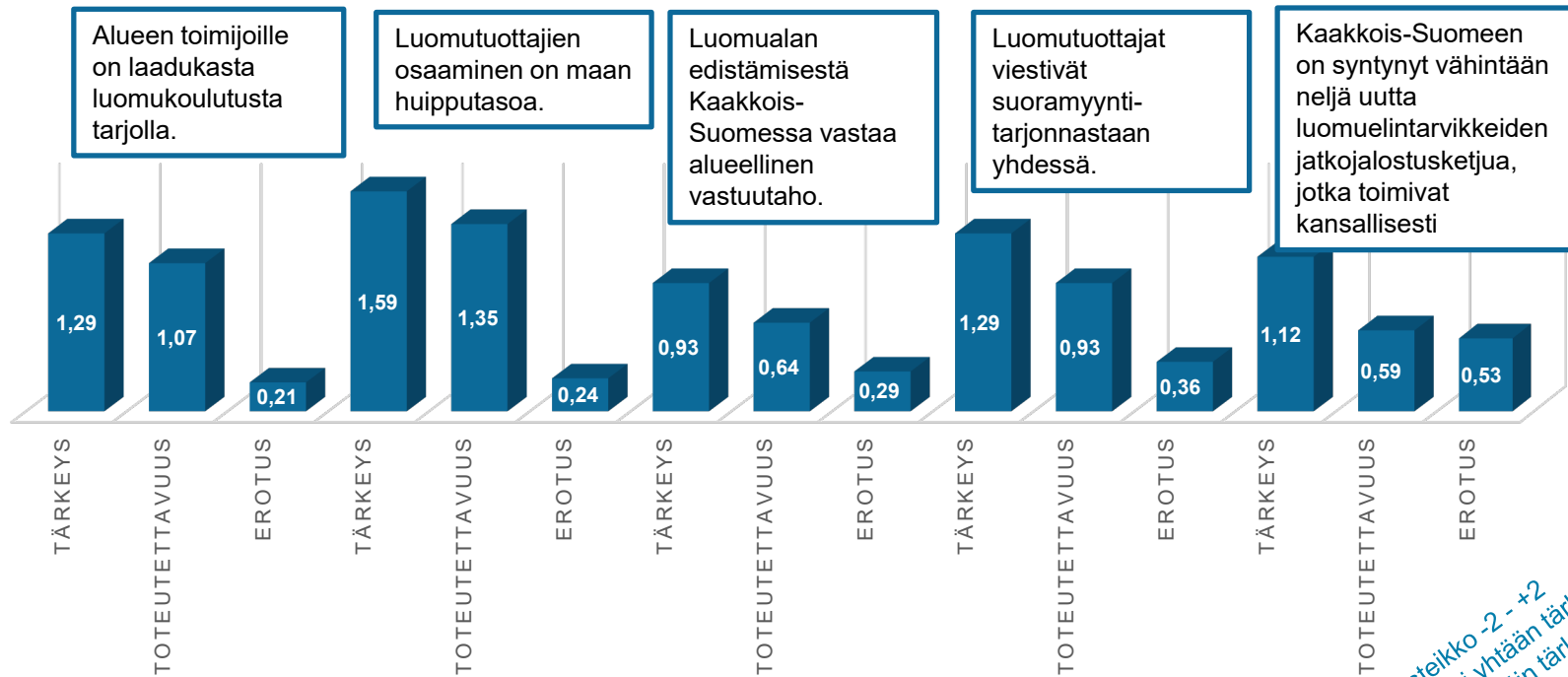
Kotimaisia ja paikallisia luomutuotteita tulee jatkojalostaa ja markkinoida systemaattisesti eri kanavissa, erityisesti somen kautta. Paikallisen luomuleivän rinnalla voi tarjota luomuteetä kotimaisella luomuhunajalla ja luomukahvia niin kuluttajat ymmärtävät pikku hiljaa, että luomutuote voi olla lähellä tuotettu tai eettinen, sertifioitu valinta maailmalta. On hyvä muistaa, että luomua voi käyttää kilpailuskriteerinä hankinnoissa, lähiruokaa ei.

Yhteiset kampanjat ja omat myyntikanavat vain luomutuotteille

Ero tärkeyden ja toteuttavuuden välillä, luomun kulutus

Toisella kierroksella vastaajat saivat kertoa miksi kulutukseen liittyvissä tavoitteissa tärkeys ja toteuttavuus olivat kaukana toisistaan. Mistä tämä johtuu ja mitä pitäisi tehdä?

Vastaajat halusivat yhteisiä kampanjoita, mutta myös tietoa ja osaamista markkinoinnin tueksi.

Alueen toimijoille on laadukasta luomukoulutusta tarjolla.

Luomutuottajien osaaminen on maan huipputasoa.

Luomualan edistämisestä Kaakkois-Suomessa vastaa alueellinen vastuutaho.

Luomutuottajat viestivät suoramyyntitarjonnastaan yhdessä.

Kaakkois-Suomeen on syntynyt vähintään neljä uutta luomuelintarvikkeiden jatkojalostusketjua, jotka toimivat kansallisesti

asteikko -2 - +2
 -2= ei yhtään tärkeää/toteutettava
 +2=erittäin tärkeää/toteutettava

Tavoitteet vuoteen 2030, joissa tärkeyden ja toteuttavuuden välillä oli pienin ero, 1. kierros

Paikallisen lähiruoan arvostus saatava näkyväksi myös euroissa. Apuna paikallisten makujen tuotteistaminen?

Tarvitaan keskustelua uudenlaisista toimintamalleista

Hyvät tavoitteet mahdollisia, mutta vaativat tahtoa ja paljon tekoja toteutuakseen.

Vastuullisesti tuotetun, puhtaan kotimaisen (luomu)ruoan arvostus ja käyttö tulee nousemaan.

Kommentteja 1. kierros

Tutkimukseen ja koulutukseen on tärkeä panostaa.

Suunniteltu yhteistyö alkutuotannossa ja sitä seuraavissa portaissa mahdollisuus kilpailukyvyyn parantamiseen.

Luomu on lisäbonus paikalliselle lähiruokakulttuurille Kaakkois-Suomessa.

Sadot saadaan alkutuotannossa nousuun osaamisella ja kierrätysravinteilla > kilpailukykyisempi tuote.

Julkiset ammattikeittiöt voisivat olla suunnannäyttäjiä

Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto: Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

PRO LUOMU

Luomukoulutuksen ja neuvonnan lisääminen

1. Luomu on osa viljelijän ammattitutkintokoulutusta alueen oppilaitoksissa.
2. Luomuviljelyneuvontaa on helposti saatavilla koko alueella.

Huom! Monet vastaajista olivat sitä mieltä, että kaikki koulutuksen ja neuvonnan lisääminen on tärkeää, eikä toimenpiteitä voi pistää tärkeysjärjestykseen.

Luomutarjonnan kehittäminen

1. Luomutuotteiden jatkojalostusprosessin kehittäminen.
2. Luomutoimijoiden yhteistyön syventäminen.

Viestintä- ja markkinointiyhteistyön kehittäminen

1. Luomun ja alueen luomutuotteiden tunnettuutta lisäävä viestintähanke Kaakkois-Suomeen.
2. Luomun markkinointiosaamisen parantaminen.

Luomun käyttö ammattikeittiöissä

1. Selvitys alueen julkisten ammattikeittiöiden ja ravintoloiden tarpeista luomun suhteen.
2. Julkisten ammattikeittiöiden koulutus luomutuotteiden hankintaan ja käyttöön.

Luomu luonteva osa vastuullista matkailua

1. Säännölliset verkostoitumistilaisuudet alueen matkailuyrityksille ja luomutuottajille.
2. Paikallisen ruokakulttuurin tuotteistaminen (esim. luomukarjalanpiirakat)

- Toisella kierroksella vastaajia pyydettiin laittamaan teemoittain toimenpiteitä tärkeysjärjestykseen, tässä kaikista teemoista kaksi tärkeintä toimenpidettä.

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

PRO LUOMU

Edistetään mieluummin kotimaisen ja paikallisen luomun tietä kauppoihin, julkisiin hankintoihin jne.

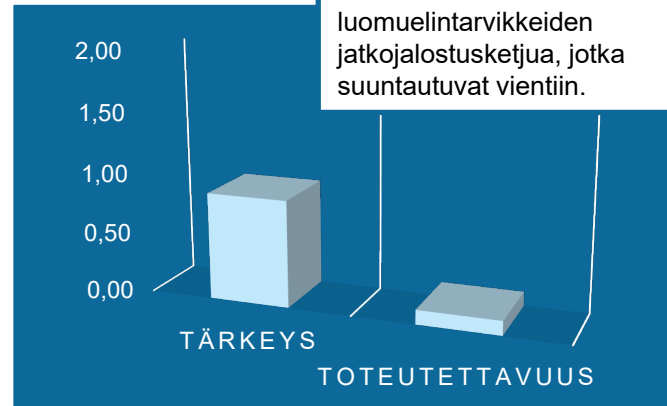
Pietarin alueen ostopotentiaali kannattaa huomioida.

Vientituloja tarvitaan, Suomessa loistavat olosuhteet luomun tuottamiseen. "Luomu on meidän öljy."

Vuonna 2030 Kaakkois-Suomeen on syntynyt vähintään kaksi uutta luomuelintarvikkeiden jatkojalostusketjua, jotka suuntautuvat vientiin.

Mielipiteen jakajat, 1. kierros, vienti

Vientiin liittyvä tavoite aiheutti hajontaa vastauksissa. Osa vastaajista vierasti ajatusta luomutuotteiden viennistä, osa taas piti sitä välttämättömänä luomutuotannon kannattavalle kasvulle.

asteikko -2 - +2

-2= ei yhtään tärkeä/toteutettava

+2=erittäin tärkeä/toteutettava

Vienti lisää yrityksen toimintaa, mutta se jää kuluttajilta piiloon. Ei hirveästi auta, jos luetaan lehdestä, miten hyvin Nönnönnöö Oy vie luomuvoikukkaa Aasiaan, ja miten kurjaa on parin vuoden päästä, kun markkinat tyrehtyivät siellä. Jos teet tuotteen näkyväksi kotipuolella, synnytät positiivisen pyörteen; sie tuotat, ja siun naapurit ostaa. Silloin Nönnönnöö Oy:stä tulee normi. Ja siihen pitäisi pyrkiä.

On vain hyvin vähän yrityksiä, joiden hartiat ovat riittävän leveät vientiin.

Luomutuotteella tulisi olla tunnettavuus kunnossa kotimaassa niin viennistä esim. Pietarin alueelle tulisi lisämyyntiä yritystoimintaan. Paljon riippuu myös luomutuotteesta, onko järkevää suunnata vientimarkkinoille. Jatkojalostettuihin luomutuotteisiin kannattaisi panostaa viennin osalta.

Mielipiteen jakajat, 2. kierros vienti

Toisella kierroksella vastaajia pyydettiin analysoimaan miksi vienti herättää ristiriitoja.

Vastauksissa korostettiin osaamista, vientiin ei kannata lähteä jos osaaminen ja oma pesä ei ole kunnossa.

Ehkä tuotteille riittää menekkiä kotimaassakin, lisäarvoa niille täytyisi saada viennistä.

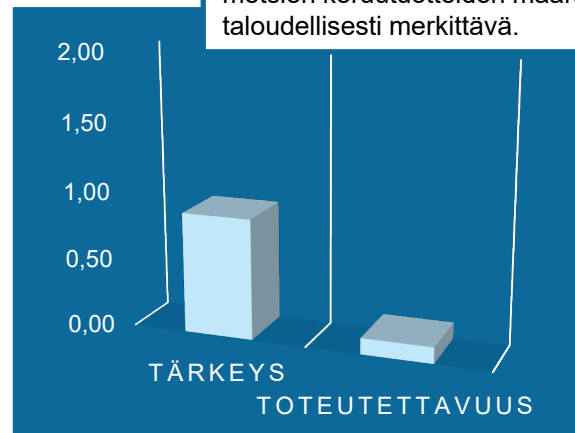
Metsien keruutuotteiden luomuudella arvoa viennissä ja jalostuksessa enemmän kuin suoramyynnissä.

Luomusertifioidun metsän kannattavuus maanomistajan kannalta on ratkaistava, jotta määrän voi olettaa kasvavan.

Mielipiteen jakajat, 1. kierros, luomukeruu

Ensimmäisellä kierroksella luomukeruuotteisiin liittyvä tavoite aiheutti hajontaa vastauksissa, osa vastaajista piti paikallisten luomukeruuotteiden saamista markkinoille tärkeänä, osa ei. Toteuttavuutta pidettiin myös vaikeana.

Vuonna 2030 Luomusertifioitujen metsien keruutuotteiden määrä on taloudellisesti merkittävä.

asteikko -2 - +2

-2= ei yhtään tärkeä/toteutettava

+2=erittäin tärkeä/toteutettava

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

PRO LUOMU

Normaali metsänhoito, missä ei käytetä lannoitteita ja torjunta-aineita, on pinta-alaltaan varmaan >90%, mutta sen varmistaminen on sangan työlästä, kuten on aiemmin mainittu hajanaisista omistuksista johtuen. Toisaalta maanomistajat eivät hyödy tuosta mitään, päin vastoin, muut tulevat keräämään meidän metsien marjat.

Alueella ei ole ennestään ko. alueita, ainakaan julkisesti tiedossa! Vieras toimintamalli.

Kaakkois- Suomen metsät ja muut kuin viljellyt pellot ovat alueina suhteessa niin repaleisiä että luulen niiden luomusertifiointiin olevan hankalaa. Sen takia luulen että siihen ei monikaan viitsi ryhtyä. Minusta tällä maan kulmalla olisi parempi keskittyä viljelykasvien ja eläinten luomutuotantoon koska niiden järjestäminen ja hallinta on ymmärtääkseni helpompaa.

Mielipiteen jakajat, 2. kierros, luomukeruu

Toisella kierroksella vastaajia pyydettiin analysoimaan miksi luomukeruu herättää ristiriitoja.

Keruualueiden sertifiointia pidettiin hankalana, pienien ja sirpaleisten metsäalueiden tähden, vastauksissa korostui myös kysymykset siitä kuka sertifiointista hyötyy. Keruutuotteissa nähtiin kuitenkin potentiaalia, jopa matkailun näkökulmasta.

Suomalaiset keruutuotteet ovat ns. super foodia ilman luomusertifioitua keruualueettakin. Lisääarvoa luomuluonnontuotteille voisi saada matkailun kautta.

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

PRO LUOMU

Alueen luomutoimijat, kaupat, ammattikeittiöt, ravintolat ja matkailutoimijat laajasti mukaan. Xamk voisi ottaa ns. kopin jatkotoimista. LUT-konserni ja alueen toisen asteen oppilaitokset tulee myös saada luomusuunnitelman taakse. Pro Luomu valtakunnallisesti ja Pro Agria alueellisesti ovat hyviä yhteistyötahoja luomunäkyvyyden aikaansaamiseksi.

Luomutuottajien yhteistyössä aloitus ja siihen mukaan toimialan tuntijat ja toimijat. Paras tulos saadaan, kun alkutuottajat on heti alussa sitoutuneita toimintaan.

Aika hyvin välineitä ja asiaa nyt hallinnoi Xamk, suuntaviivoja alueen omalta LUT-yliopistolta alueellisena, vihreänä yliopistona. Pro Luomu koordinoimaan eri alueiden välistä yhteistyötä. Pro Luomun tuleva tiedotushanke nostanee koko Suomen luomua omilla markkinoilla ja siitä voivat kaikki alueet ammentaa, samaan aikaan kaupparyhmien alueellisten paikalliskauppojen kanssa yhteistyötä ja omien alueiden tuotteita ylös. Viennin suhteen pitäisi tehdä laajempaa yhteistyötä joka tapauksessa, kunkin alueen osaaminen kehitettävä sen vahvuuksien mukaan. Kaakkois-Suomen vahvuus on vilja. Luomuviljan suhteen Kymen Luomu Osk on paras pilotoitava yritys. Paikallisen matkailun kehittämiseen Xamk ja paikalliset toimijat, esim. Haaga-Helian hankkeista oppia, haettava kohderyhmiä ja kohdemarkkinointiin osaamista. Pitkä rupeama, ei ole oikoteitä ainakaan covid-19 pandemian jälkeisessä maailmassa. Good luck!

Minkä kaakkoissuomalaisen tahon/tahojen tulisi ottaa vastuu alueen luomun vision ja tavoitteiden toteutumisesta?

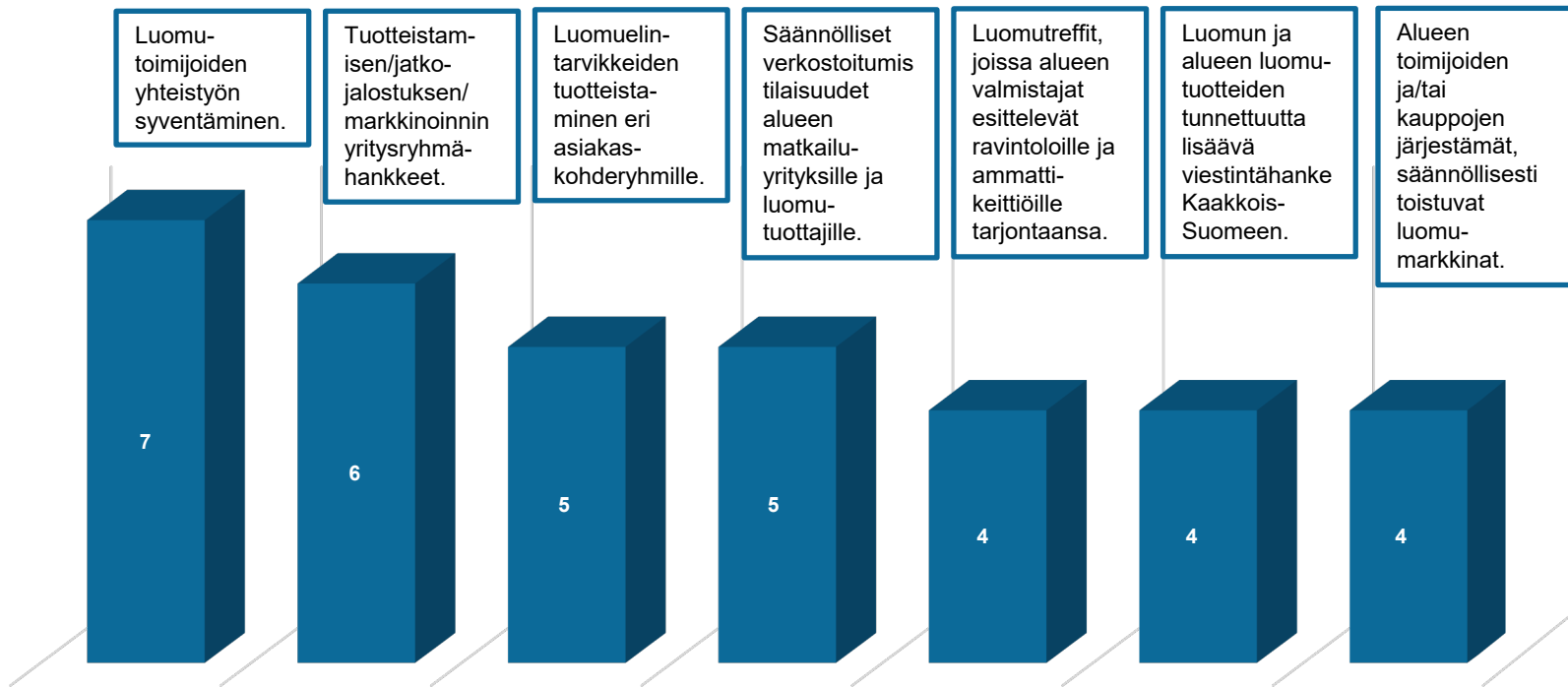
Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

PRO LUOMU

Mitä olet valmis itse tekemään, mihin toimiin osallistumaan? Eniten vastauksia saaneet toimenpiteet.

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

PRO LUOMU

Johtopäätökset

- Kyselyn vastaajamäärä jäi toivottua pienemmäksi, mutta oli Delphi-tutkimukseen kuitenkin sopiva. Vastaajat edustivat luomuketjun eri osia ja kyselyssä painottui vahvasti alueen elinkeinoelämän näkemykset.
- Kyselyn selkeänä lopputuloksena on, että kaakkoissuomalaiset toimijat haluavat edistää luomua vahvasti ja laajasti monella eri rintamalla.
- Kaikkein tärkeimmäksi yksittäiseksi teemaksi nousi paikallisen kysynnän edistäminen ja siihen liittyvät tavoitteet ja toimet
 - Viestintä, markkinointi
- Lisäksi kyselyssä nousi selkeästi esille mm. julkisten keittiöiden ja ravintoloiden luomun käytön lisääminen, luomutarjonnan kehittämiseen liittyvät tavoitteet ja toimenpiteet sekä osaamisen parantaminen ja yhteistyön kehittäminen.

Johtopäätökset

- Luomukeruu on alueen toimijoille vielä melko tuntematon toimiala, asiaan liittyy myös toistaiseksi yleistä epävarmuutta.
- Luomuviennin mahdollisuudet tunnistetaan, mutta osaamista tulisi vielä kehittää. Vientimahdollisuudet ovat erilaisia erilaisilla tuotteilla.
- Alueen toimijat eivät pystyneet yksimielisesti osoittamaan selkeää tahoja, jonka tulisi ottaa vastuu luomun kehittämisestä alueella. Luomun edistäminen nähdään kuitenkin tärkeänä ja yhteistyön merkitystä korostettiin myös tässä yhteydessä.
- Kaakkoissuomalaiset toimijat ovat valmiita itse osallistumaan kysynnän ja tarjonnan kehittämiseen, mutta toivovat tukea asiaan alueen kehittäjätahoilta.
 - Yritysryhmähanke
 - Viestintähanke

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

PRO LUOMU

Työ jatkuu

Hanketiimiin voi aina ottaa yhteyttä:

- Anne Hytönen, anne.hytonen@xamk.fi, 040 527 8307
- Marja-Riitta Kottila, marja-riitta.kottila@proluomu.fi, 040 581 9252
- Aura Lamminparras, aura.lamminparras@proluomu.fi,
- Teija Rautiainen, teija.rautiainen@xamk.fi, 0400 872 759

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

PRO LUOMU

www.xamk.fi/luomulentoon
#luomulentoon #kaakkoissuomi

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

PRO LUOMU

